

være. Jeg kan med Hensyn til Sagen selv i Meget henholde mig til, hvad det ærede Medlem for Veile Amts 6te Valgkreds (Buch), der jo bor paa Stedet og kjender Forholdene, har udtalt. Jeg betragter denne Sag ikke som vedkommende hele Danmarks Omsætningsforhold, men som vigtig for Jyds og Sjællands Omsætningsforhold. Naar der er Spørgsmaal om, hvorvidt disses Centralkvægsmarked i Lunderskov have nogen Fremtid for sig, da er det selvfølgelig vanstelig at sige det med nogen afgjørende Sikkerhed. Det kan man jo aldrig om saadanne Forhold, der først skulle til at udvilde sig; men efter at Flertallet af de i Sagen interesserede Personer, som vare forsamlede i dette Diemed, have erklæret sig for Lunderskov, og efter at Regjeringen har oprettet disse Markeder, og altsaa dette Punkt er udført dertil, forekommer det mig urigtigt, om Rigsdagen paa sin Side vilde negte Midlerne til at gjøre Stedet skikket dertil. Man kan, som det ærede Medlem for Kolbing (Berg) ansøgte, meget godt tvivle om, hvorvidt Markedet i Lønder, og navnlig Markedet i Husum, som det især kommer an paa, vilde blive indskrænkede herved. Jeg tror nu heller ikke, at de vilde blive indskrænkede herved; men der vil ske en væsentlig Forandring deri, at det vil blive de tydske Optsjebere, som komme til Lunderskov og opkjøbe det jydsk Kvæg og saa paa deres egen Risiko føre det ned til Husum, medens nu Forholdet er det, at det jydsk Kvæg paa dansk Risiko føres til Markederne i Lønder og Husum. Denne væsentlige Forstjæl vil der blive, og det er den Forandring, der tilsigtes. Jeg skal fremdeles gjøre opmærksom paa, at den allerførste Del af de 90,000 Kr., som udkræves til dette Anlæg, ikke vil være spildt, selv om Kreaturmarkerne skulde bortfalde eller ikke faae den tilsigtede Betydning. Det ses af Anmærkningerne, at der til Kvæggramper er foreslaaet 9,600 Kr., og saavidt jeg kan se, vil enten slet ikke noget større Beløb af de 90,000 Kr. eller i alt Fald kun et ubetydelig større Beløb af de 90,000 Kr. være spildt, dersom Kvægmarkerne ikke skulle blive til Noget, eller hvis Lunderskov i sin Tid skulde blive opgivet som Plads for Centralkvægsmarkedene. Jeg gaar ud fra, at man, ogsaa bortset fra disse, maatte komme, om ikke iaar — iaar var det ganske sikkert ikke fornødent — men et andet Aar til den Foranstaltning at udvide Lunderskov Station af det andet Hensyn, som Ministeren har paavist; og inden det viser sig, at Kreaturmarkerne ikke burde have haft deres Plads der, eller inden det Tilfælde indtræder, at der bliver anlagt en Jernbane fra Ribe til Lønder, hvorom der jo slet ikke er taget nogen Beslutning endnu, men som kun er under den allerforeløbigste Ventilation, vilde vi ganske sikkert være komne til at udvide Lunderskov Station af det andet Hensyn. Det er disse Ansigter, som have bragt mig til at tiltræde Forstaa-

get. Jeg tror, at vi ved at vedtage dette ville gavne den jydsk Kvæghandel maaste mere end ved flere af de Jernbaner, som i den senere Tid ere anlagte, hvilke ogsaa have været motiverede ved Hensynet til Kvæghandelen. — Endnu maa det være mig tilladt at omtale en Sag, om hvilken der ikke er stillet Forslag, men som er berørt af den ærede Ordfører og omtalt i Anmærkningerne. Det er de bornholmske Havne. Jeg beklager, at Forslaget om Gudhjem Havn ikke er fremkommet, og det maa være mig tilladt at bemærke, at baade Regjering og Finantsudvalg i det Hele forekommer mig temmelig knappe ligeoverfor Bornholm. Bornholm har jo omtrent 30,000 Mennecker, altsaa et lige saa stort Antal, som — det være mig tilladt at tage et Exempel fra en anden Del af Landet — den Egn, hvilken Jernbanerne fra Silkeborg og til Herning og fra Herning til Skjern komme til Gode. Paa disse Jernbaner er der jo anvendt 3 Millioner eller Mere, og det skal fra min Side være den paa-gjældende Egn meget vel undt; men jeg skal til Gjengjæld anføre, hvad der er anvendt fra Statens Side paa tilsvarende Anlæg paa Bornholm. Det er med Jyske gjort gjældende, at, da man ikke kan skaffe Bornholm Jernbaner, hvilket Forholdene ikke opfordre til, er man henvist til Forbedringer af dens Havnevesen; men man ser af Anmærkningerne, at der til Bornholms Havnevesen fra Statens Side er anvendt til 4 Havne Udlaan af Statskassen paa 90,000 + 25,000 Kr. med Rentefrihed i 15 Aar, 30,000 Kr. med Rentefrihed i 10 Aar og 67,000 uden Rentefrihed. Det Offer, som Statskassen altsaa har bragt Bornholm, er Rentefrihed i 15 Aar af 115,000 Kr. og i 10 Aar af 30,000 Kr. Det er et meget lille Offer, og efter min Opfattelse skyldte vi Bornholm langt Mere, end der var Tale om ved Forslaget til Gudhjems Havns Forbedring og Udvidelse, som man havde ønsket at faae ført frem i denne Samling. Jeg kan derfor ikke Andet end slutte mig til den Opfordring, som er rettet til den ærede Ministre, om at vise sig velvilligere ligeoverfor det Bornholmske Havnevesen, end han har vist sig i denne Samling, og jeg antager ogsaa, at der saavel fra Regjeringens som fra Rigsdagens Side maa være Villighed til at tilstaa de Bornholmske Havneanlæg, som der for Fremtiden maatte blive Tale om, gunstige Vilkaar, maaste endogsaa gunstigere Vilkaar, end der hidtil er tilstaaet de andre Havne. Det ses fremdeles, hvis jeg maa gjøre endnu en lille Bemærkning, af Opgjørelsen af Havnenes aarlige Indtægter og Udgifter, at alle de 4 Havne, som hidtil have faaet Statsbidrag, allerede nu have megen Vanskelighed ved af deres Indtægter at udrede Renten og Afdrag af de øvrige Laan, som de have maatte gjøre — de have nemlig ogsaa maattet tage Laan fra andre Steder — og at der maa indtræde en